

Anax imperator (Leach, 1815) – fundet igen i den sydvestlige del af Danmark (Odonata, Aeshnidae)

Ole Fogh Nielsen

Anax imperator – found again in the south-western part of Denmark (Odonata, Aeshnidae).

Ent. Meddr. 63: 97-98. Copenhagen, Denmark, 1995. ISSN 0013-8851.

At the end of July and in the beginning of August, 1994 *Anax imperator* was recorded for the first time in Denmark, as several males were observed in the south-western part of Jutland. The species was found again in the same area on July 27 and on August 3, 1995. The author is of the opinion that the dragonfly has succeeded in breeding in Denmark.

Ole Fogh Nielsen, Søkildevej 87, DK - 8680 Ry.

I sommeren 1994 blev guldsmeden *Anax imperator* registreret for første gang i Danmark, da flere eksemplarer blev fundet ved en næringsfattig klitsø nær Bordrup Klitplantage (UTM:WJ, MG 46) i Sydvestjylland (Nielsen, 1994).

Der blev kun set hanner, men i håb om, at også hunner havde været til stede og at arten muligvis ville kunne yngle i området, er lokaliteten blevet besøgt flere gange i forsommeren og sommeren 1995. Der er blevet ledt efter larver, tomme larvehuder og voksne guldsmede, men forgæves.

Imidlertid er også flere andre søer i området blevet undersøgt, og ved en af disse – en mindre, næringsrig sø nord for Grærup Langsø (UTM: WJ, MG 46) – lykkedes det 27. juli 1995 at finde to *A. imperator*-hanner. Søen blev besøgt igen den 3. august, og også denne gang blev arten registreret, idet en enkelt han blev set ved søen.

I modsætning til lokaliteten ved Bordrup Klitplantage, ser det nye fundsted umiddelbart ud til at være en egnet ynglebiotop for *A. imperator* (Heidemann & Seidenbusch, 1993). Det gælder især den sydvestlige del af søen, der er lavvandet med tæt bredbevoksning af tagrør (*Phragmites*), dunhammer (*Typha*), kogleaks (*Scirpus*) og star (*Ca-*

rex). Af egentlige vandplanter findes vandaks (*Potamogeton*), vandranunkel (*Batrachium*) og tusindblad (*Myriophyllum*).

Den nordlige del af søen er ret dyb og omgivet af åbne sandflader og sparsom bredvegetation, først og fremmest star (*Carex*). Søen, der ikke er navngivet, er iøvrigt ret ny og dannet i forbindelse med udgravning af grus. En pH på 8.7 blev målt den 27. juli 1995 midt på eftermiddagen.

På lokaliteten blev der sammen med *A. imperator* fundet en halv snes guldsmedearter, bl.a. *Orthetrum cancellatum* (Linnaeus, 1758), der optrådte i stort tal på de åbne sandflader ved søens nordende.

Med de nye fund, der er gjort mindre en 10 km fra lokaliteten, hvor arten blev fundet i 1994, må det anses for givet, at *A. imperator* har haft held til at yngle her i landet.

Som nævnt i min første artikel om *A. imperator*, er det sandsynligt, at guldsmeden er indvandret i forbindelse med den meget varme sommer i 1994. Dog kan tidligere indflyvninger, f.eks. i sommeren 1992, ikke udelukkes. Dette år optrådte flere sjældne træksommerfugle i stort tal, og en indvandring af *A. imperator* er også en mulighed.

I denne sammenhæng skal det bemærkes, at arten i 1993 optrådte i meget stort

tal i det nordlige Tyskland. Prys Witt (1994) beretter om fund af mere end 1500 tomme larvehuder nord for Hannover i et område, hvor guldsmeden normalt kun forekommer ganske fåtalligt. Denne masseoptræden kunne skyldes en stor indflyvning over Nordtyskland (og evt. Syddanmark) i 1991 eller 1992.

Undersøgelser af arten foretaget i Sydengland (Corbet, 1962) viser, at en mindre del (5-10%) af larverne fuldender deres udvikling på 1 år, mens resten bruger 2 år. Hvis det samme gør sig gældende for en eventuel dansk ynglebestand etableret i forbindelse med en indflyvning i 1994 (eller 1992?), og hvis larverne kan overleve endnu en dansk vinter, er det muligt, at guldsmeden i sommeren 1996 vil kunne findes i pænt antal i området.

Som jeg ser det, tyder alt på, at *A. imperator* for tiden yngler i dele af Sydvestjylland (og måske andre steder i det sydvestlige Danmark?). Om det vil lykkes arten at etab-

lere sig fast her i landet, må fremtiden vise.

Til sidst en rettelse. I min første artikel skrev jeg, – med Askew (1988) som kilde – at *A. imperator* var registreret i det sydligste Sverige. Ulf Norling og Göran Sahlén har senere meddelt mig, at det ikke er rigtigt. *A. imperator* er aldrig fundet i Sverige, og fundene fra Sydvestjylland er således de eneste skandinaviske fund.

Tak til Ulf Norling og Göran Sahlén for oplysningerne om *A. imperator*'s rigtige udbredelse.

LITTERATUR

- Askew, R.R., 1988: *The Dragonflies of Europe*. Colchester.
Corbet, P.S., 1962: *A Biology of Dragonflies*. London.
Heidemann, H. & R. Seidenbusch, 1993: *Die Libellenlarven Deutschlands und Frankreichs*. Keltern.
Nielsen, O.F.: *Anax imperator* – a new Danish dragonfly. (Odonata, Aeshnidae). *Ent. Meddelelser* 62: 97-99.
Prys Witt, K. - P., 1994: Massenschlupf der Grossen Königlibelle *Anax imperator* (Leach 1815) in der Samtgemeinde Schwarmstedt. – *Naturkd. Beitr. SFA: Heft 1*, 1994.